

Ocenianie kształtujące

Ocenianie kształtujące (OK) – częste ocenianie ucznia i uzyskanego przez niego zrozumienia materiału. Dla rodziców jest to dawanie informacji zwrotnej z czym uczeń daje sobie radę a nad czym musi popracować.

Elementy oceniania kształtującego :

1. Określenie celów lekcji i formułowanie ich w języku zrozumiałym dla ucznia.

Nauczyciel zastanawia się, jakie cele chce zrealizować z uczniami podczas lekcji. Zastanawia się, po co uczy swoich uczniów właśnie tego materiału i w jaki sposób to robi. Określa też, co chce, aby uczniowie osiągnęli. Pod koniec lekcji wraz z uczniami nauczyciel powinien sprawdzić, czy cel został osiągnięty.

Przykład :

Język polski – lekcja w gimnazjum

Temat : „ Latarnik” Henryka Sienkiewicza jako przykład postawy patriotycznej.

Cel nauczyciela : Przybliżyć uczniom pojęcie tożsamości narodowej w kontekście i konfrontacji z tradycją i współczesnością.

Cel dla ucznia : Będziesz rozumiał pojęcie tożsamości narodowej i wieloznaczność pojęcia patriotyzmu.

2. Ustalenie wraz z uczniami kryteriów oceniania, czyli tego, co nauczyciel będzie brał pod uwagę przy ocenie pracy ucznia.

Uczeń musi wiedzieć na co będziemy zwracać uwagę przy ocenianiu (NaCoBeZu).

Kryteria także pomagają uczniom przygotować się do sprawdzianu oraz wykonać pracę tak, aby postawiony przez nauczyciela cel został osiągnięty. Nauczyciel konsekwentnie ocenia tylko to, co zapowiedział wcześniej.

Przykład:

Zadanie z matematyki

Na wadze są 3 duże pudełka i 8 małych. Jedno małe pudełko waży 38g. Łączna waga pudełek to 505g. Ile waży duże pudełko?

NaCoBeZu :

1. zapisanie prawidłowych danych
2. zapis rozwiązania w postaci wyrażenia arytmetycznego
3. wykonanie działań sposobem pisemnym

3. Zrozumienie funkcji oceny sumującej i kształtującej.

Ocena sumująca ma znaczenia przy podsumowaniu wiedzy nabytej przez ucznia i zwykle ogranicza się do stopnia. Ocena kształtująca natomiast służy uczniowi do tego, aby uświadomił sobie, co zrobił dobrze, co źle i jak może poprawić swoją ocenę.

Przykład :

Rozwiązanie zadania z punktu 2

$$\begin{array}{r} 38 \\ - 8 \\ \hline 30 \end{array} \qquad \begin{array}{r} 505 \\ - 30 \\ \hline 475 \end{array} \qquad \begin{array}{r} 158 \\ \hline 475 : 3 \\ - 3 \\ \hline 17 \\ - 15 \\ \hline 25 \\ - 24 \\ \hline \end{array}$$

Odpowiedź : Jedno duże pudełko waży 158g.

Ocena kształtująca przy uwzględnieniu Nacobezu :

Odpowiedź nie jest dobra ale dobrze, że w ogóle ją podałeś.

Powinieneś napisać :

Dane : 3 – liczba dużych pudełek

8 – liczba małych pudełek

38g – waga małego pudełka

505g – waga wspólna wszystkich pudełek

Szukane – waga dużego pudełka

I chyba dlatego przedstawiłeś błędne rozwiązanie. Odjąłeś od wagi małego pudełka 8, a powinieneś doliczyć wagę wszystkich małych pudełek, czyli

$$\begin{array}{r} 38 \\ * 8 \\ \hline 304 \end{array}$$

Dalsze rozumowanie byłoby prawidłowe, ale na innych liczbach

$$\begin{array}{r} 505 \\ - 304 \\ \hline 201 \end{array} \qquad \begin{array}{r} 67 \\ \hline 201 : 3 \\ - 18 \\ \hline 21 \\ - 21 \\ \hline \end{array}$$

W przyszłości radzę abyś zapisywał dane, wtedy mam nadzieję, że nie popełnisz błędu.

Rozwiąż z podręcznika zadanie nr 4, wypisz dane ! Daj mi rozwiązanie do sprawdzenia na najbliższej lekcji.

4. Budowanie atmosfery uczenia się.

Atmosfera sprzyjająca uczeniu się przejawia się większym poczuciem własnej wartości uczniów, zaangażowaniem w proces uczenia się, samodzielnością, umiejętnością współpracy oraz świadomym uczeniem się.

Rodzice, którzy rozumieją, w jaki sposób ocenianie kształtujące może pomóc ich dzieciom, stają się sojusznikami swoich dzieci i nauczyciela.

5. Umiejętność formułowania pytań kluczowych.

Pytania kluczowe to pytania, które skłaniają uczniów do myślenia. Ukazują uczniom szerszy kontekst omawianego zagadnienia, zachęcają do poszukiwania odpowiedzi i silniej angażują w naukę.

6. Znajomość technik zadawania pytań.

Polega to na włączeniu wszystkich uczniów w myślenie nad rozwiązaniem problemu postawionego przez nauczyciela. Nauczyciel kieruje pytania do wszystkich uczniów, nie karze błędnych odpowiedzi, wydłuża czas na odpowiedź.

7. Stosowanie efektywnej informacji zwrotnej.

Nauczyciel zamiast stawiać ocenę sumującą przekazuje uczniowi komentarz do jego pracy. Informacja zwrotna powinna zawierać :

- wyszczególnienie i docenienie dobrych elementów pracy ucznia
- odnotowanie tego, co wymaga poprawienia lub dodatkowej pracy ze strony ucznia
- wskazówki, w jaki sposób uczeń powinien poprawić tę pracę
- wskazówki, w jakim kierunku uczeń powinien pracować dalej

Informacja zwrotna musi być ściśle związana z NaCoBeZu

8. Wprowadzenie oceny koleżeńskiej i samooceny uczniowskiej.

Uczniowie – na podstawie podanych kryteriów oceniania – wzajemnie recenzują swoje prace, dają sobie wskazówki, jak je poprawić.

Samoocena pozwala uczniom stwierdzić co już umie, nad czym musi jeszcze popracować, co powinien zmienić w swoim sposobie uczenia się.

Ocenianie to jedna z największych bolączek współczesnej szkoły. Dzieci uczą się dla ocen, a nie dla siebie. Nauczyciel powinien starać się uświadomić uczniom, że uczą się tylko dla siebie – nie dla nauczyciela ani rodziców. Niestety ocena jest najbardziej zakorzeniona w nauczycielach. Coraz częściej mówi się o ocenianiu kształtującym. Jeśli będziemy stosować takie ocenianie na różnych poziomach nauczania, być może zniknie „uczenie się na stopień” a nauka będzie przyjemnością.

